Agenda

Natuurpunt

Zondag 10 juli
Vlinderwandeling op de buitenheide. Vertrek vanaf parkeerterrein De Sprinters, de Vork Achel-Statie om 14.00 uur. Tot 16.30 uur.

Zondag 24 juli
Vlinderwandeling in het Smeetshof. Vertrek om 14.00 uur vanaf het Smeetshof, Weerterweg, Bocholt.

Vrijdag 19 augustus
Glimwormentocht in reservaat De veewey te Eksel. Vertrek om 20.30 uur vanaf het parkeerterrein van de autokeuring te Eksel.

Vrijdag 9 september
Vleermuizentocht aan het Woutershof. Vertrek om 20.30 uur vanaf parkeerterrein Woutershof, Grootboekstraat 46, te Kinrooi-Molenbeersel.

Zaterdag 27 augustus
Europese nacht van de vleermuis in en rond kasteel de l'Escaille. Vertrek 20.30 uur vanaf Dancing Wilgenhof in Hamont.

NMC De IJzeren Man

Tentoonstelling 'Insecten, groot geworden door klein te blijven' (NMC)

Zondag 17 juli
Grote Imkermiddag in en rondom de bijenhal van Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man te Weert (Imkervereniging Sint-Ambrosius & NMC)

2 augustus t/m 31 oktober
Tentoonstelling Orchideeën in Nederland (NMC)

Zondag 18 september
Excursie naar De Kettingdijk in Weert. Vertrek om 7.00 uur vanaf politiebureau Weert (Vogelwacht Weert e.o.)

Zondag 18 september
Dauwtrappen met ontbijt in de natuurgebieden De Banen en Sarsven. Vertrek om 7.15 uur vanaf Station NS parkeerterrein te Weert (IVN)

Natuurmonumenten

Zondag 11 september
Herfsttijlooswandeling in de Plateaux. Vertrek om 10.00 uur bij werkschuur Natuurmonumenten, Barrier 15a, te Bergeijk. Kosten: Leden € 4,00, niet-leden € 7,00 en kinderen t/m 12 jaar € 2,00.

Op stap met de kist van Johannes

Een van de jubileumactiviteiten van Natuurmonumenten is een verjaardagsarrangement voor kinderen van 7 tot 10 jaar in natuurgebied De IJzeren Man. Onder leiding van hun vader, moeder of andere volwassene, kunnen jarigen samen met hun vriendinnetjes en vriendjes de natuur in met een geheimzinnige kist. Stevige schoenen en oude kleren zijn aanbevolen. De tocht duurt in totaal 2,5 uur en kan op woensdag- en zaterdagmiddag gelopen worden. Maximaal 10 kinderen per groep. De kosten per kind zijn € 3,- (leden) en € 5,- (niet-leden), exclusief borgsom van € 15,. Kinderen die met deze spannende kist hun verjaardag willen vieren, kunnen deze reserveren bij het Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man, telefoon +31 0495 52 48 93.

Kinderen op stap met de schatkist. *Foto: Theo van den Berkmortel.*

Smokkelaarspad

Wandelen over smokkelpaden spreekt tot de verbeelding en roept zelfs romantiek en nostalgie op. Maar smokkelen begon indertijd uit pure armoede en wonen langs de landsgrens was dan een voordeel.
Sinds kort is een wandelfolder met smokkelpaden gratis verkrijgbaar bij Bezoekerscentrum De Wulp in Neerpelt en Grandcafé-restaurant De Zwaan in Borkel & Schaft.
De wandelroute is enkele reis 8 km lang en is gedeeltelijk gemarkeerd met witte pijlen. Het is een gezamenlijke uitgave van Natuurpunt en De Zwaan. Het Smokkelaarspad is zodanig aangelegd dat het een ontlasting is voor de natuurgebieden Hageven en Plateaux.

Orchideeën

Vanaf 2 augustus is er een nieuwe tentoonstelling in Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man in Weert te zien over 'Orchideeën in Nederland'. Geen enkele andere plantenfamilie heeft zo'n rijkdom aan kleuren en vormen. Deze tentoonstelling is slechts een kennismaking met de wondere wereld van de Nederlandse orchideeën. Tal van interessante onderwerpen komen aan bod. Voorbeelden hiervan zijn: de opbouw van de bloem, relaties met insecten, en de verschillende groeiomstandigheden in de wei, bosrand of in kalkgraslanden.

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp
Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: dewulp@skynet.be, www.dewulp.tk
Iedere zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur. en op woensdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man
Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail: t.vandenberkmortel@natuurmonumenten.nl
www.natuurmonumenten.nl
In de wintertijd geopend tussen 13.00 en 16.00 uur en in de zomertijd van dinsdag tot en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur.

Colofon
Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden.
Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie
Theo van den Berkmortel, Ghis Palmans, Nicoline van Tiggelen & Antwan Rijkers
Eindredactie + v.u.
Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot
Opmaak
Ster design BNO, Eindhoven
Drukwerk
Drukkerij van Druenen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijkse nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 22
juli
augustus
september 2005

In dit nummer

Pagina 2
Maasheggen

Pagina 3
Een woordje met...
Guy Robbrecht

Pagina 4
Agenda

Op stap met de kist van Johannes

Smokkelaarspad

Orchideeën

natuurpunt

Vereniging Natuurmonumenten

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt op minder milieubelastend papier.
Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

Steeds meer diversiteit in Laurabossen

Dit grove-dennenbos is rond 1900 aangeplant door exploitanten van de Lauramijnen in Zuid-Limburg, vandaar deze naam. Het uit deze bossen afkomstige hout werd destijds gebruikt om mijngangen te stutten. Op dit moment werkt natuurmonumenten eraan de diversiteit in dit gebied te vergroten door het naaldhout om te vormen tot loofhout. De monocultuur van met name de grove den, met een weinig gevarieerde onderbegroeiing, zal daarom geleidelijk aan verdwijnen. Er zal zich op termijn een gemengd loofbos vormen van onder meer eiken en berken zoals dat in deze omgeving thuishoort.

Een ander effect is de bestrijding van de verdroging in het nabij gelegen stroomgebied van de Tungelroyse Beek. Meer loofhout zorgt voor een beperking van de verdamping en zal de beschikbaarheid van een goede kwaliteit kwelwater in de lager gelegen gebieden in de omgeving doen toenemen. Kortom de natuurlijke waterhuishouding in zowel het bos als de bijbehorende kwelgebieden zal verbeteren en de soortenrijkdom zal toenemen.

Meer variatie

Natuurmonumenten beheert dit natuurgebied sinds 1996. Schotse hooglanders worden ingezet om vergrassing van de heide tegen te gaan en afwisseling in vegetatie te bevorderen. Naast de Vereniging Natuurmonumenten doet Defensie mee in het begrazingsproject van de Laurabossen en omgeving. Permanente begrazing op militaire oefenterreinen is een nieuw fenomeen, waarbij de inrichting voor de begrazing op het militaire gebruik is afgestemd. In totaal is er nu 200 ha. ingerasterd, op termijn zal er 270 ha. integraal begraasd gaan worden.

Volop recreatiemogelijkheden

In overleg met tal van belanghebbende recreanten is gezocht naar geschikte locaties om goede toegangshekken te plaatsen. Hierdoor blijven de recreatie mogelijkheden optimaal, terwijl er op hetzelfde moment een langzame omvorming naar een gemengd loofbos plaatsvindt.

Schotse hooglanders in de Laurabossen.

Beekje door de Laurabossen. *(foto's Theo van den Berkmortel)*

Verruiming van natuurwaarden en recreatiemogelijkheden gaan hierbij hand in hand! Er zijn wandel-, fiets-, ruiter- en ATB-routes uitgezet die aansluiten op routes buiten het gebied. Het gebied is 191 hectare groot en maakt deel uit van het grensoverschrijdend landschap Kempen~Broek gelegen op de grens van Nederlands en Belgisch Limburg.

De picknickplaats aan de Lozerweg in Weert is het vertrekpunt van verschillende uitgestippelde routes. Inlichtingen: Toon van den Eijnde, boswachter. Telefoon (+31) 0495 - 55 26 46.

Film over Maasheggen ziet het daglicht

De heg komt terug in het landschap

Terugkeer van heggen in het landschap. *(foto: Ciska Casteleyns)*

Door schaalvergroting in de landbouw zag men zich in de vorige eeuw genoodzaakt 200.000 km aan heggen te verwijderen. De heggen moesten plaats maken voor modern prikkeldraad en schrikdraad. Hierdoor verdween het groene lint langzamerhand uit ons platteland. Een ecologische ramp, want de heggen bestonden vooral uit meidoorn- en sleedoornstruiken aangevuld met hondsrozen, bramen, vlier en Gelderse roos. Ook hoge bomen zoals de es, de eik en de wilg maakten deel uit van de heggen. Die heggen waren landschappelijke juweeltjes en de biodiversiteit in de landschapjes met heggen was optimaal.

Op sommige plaatsen, zoals in Boxmeer aan de Maas, worden landschapjes met heggen weer hersteld. Er worden zelfs cursussen gegeven voor vlechtheggen. Door de luwte gaat in het voorjaar het gras in de weien een maand eerder groeien terwijl de grasgroei in het najaar nog een maand doorgaat. De struweelvogels keren terug: grasmussen, braamsluipers, geelgorzen, kneuen en heggenmussen die pleegouder zijn van jonge koekoeken. Wellicht keert de grauwe klauwier terug. En 's winters wordt gastvrijheid verleend aan koperwieken en kramsvogels. Aan de zonkant van de hagen staan de lichtminnende plantensoorten terwijl aan de schaduwzijde heel andere soorten te vinden zijn.

Heggen in een landschap zijn eigenlijk heel bijzonder want feitelijk zijn het twee bosranden die met de ruggen tegen elkaar staan en waar het bos tussenuit is! Heggen zijn, net als meanderende beken, landschappelijke juweeltjes! Op veel plaatsen wordt inmiddels beseft dat door het opruimen van landschappen met heggen een kip met gouden eieren werd geslacht: ecologisch, cultuurhistorisch en zelfs economisch.

Om wat meer vaart te zetten achter het herstel van landschapjes met heggen worden allerlei initiatieven ontwikkeld. Vorig jaar zag de film 'De Maasheggen … moet je in MEI zien!' het levenslicht. Deze wordt verspreid op dvd en vhs om zoveel mogelijk draagvlak te creëren voor het herstel van landschappen met heggen. Verder zijn er folders gedrukt en komen er ansichtkaarten om de heggenboodschap breed te kunnen verspreiden.

Meer informatie: Loek Ketelaars en Jan Wijn, telefoon (+31) 040 281 36 94

Een woordje met... Guy Robbrecht

Wanneer men in Vlaanderen spreekt over het Fonds voor Instandhouding van Roofvogels (FIR) heeft men het eigenlijk over Guy Robbrecht. Het fonds is deel van een overkoepelende organisatie die de bescherming en het behoud van roofvogels in heel Europa behartigt. In België omvat het beschermingsproject vijf soorten: de oehoe, de rode wouw, de ruigpootuil, de visarend en de slechtvalk. Als voormalige salesmanager geniet hij nu van een vervroegde 'opruststelling' (in Nederland te vergelijken met de VUT). Alhoewel, veel rust heeft hij niet. Iedere dag doorkruist hij het hele land, en zelfs ver daarbuiten, om het wel en wee van de roofvogels op de voet te volgen.

"Altijd een voorliefde gehad voor grauwe kiekendief"

"De liefde voor vogels startte meer dan 45 jaar geleden. De vogelvangers die spreeuwen, distelvinken en groenlingen in de Bourgoyen-Ossemeersen in Gent kwamen vangen, waren mijn eerste contacten met de natuur. Vangen is echter helemaal niet mijn ding, maar hier is wel mijn liefde voor de vogels gegroeid", zegt Guy. "Roofvogels zijn er veel later pas bijgekomen, na mijn eerste reddingsacties voor de grauwe kiekendief. De nesten van deze prachtige vogel moesten over kleine afstanden worden verplaatst om ze van de gerstakkers naar de tarweakkers te verhuizen. Deze techniek, die van oorsprong uit Belgisch Limburg komt, wordt nu nog altijd toegepast in de onmetelijke velden in Frankrijk."

Guy Robbrecht gaat op grote hoogte een nestkast van de slechtvalk controleren.

Slechtvalk terug in Vlaanderen

Hoewel Guy eigenlijk altijd wel een voorliefde heeft gehad voor de grauwe kiekendief, draagt hij eigenlijk alle roofvogels een warm hart toe. "Neem nu de slechtvalk, die van een algemene broeder na 1967 niet meer voorkwam in Vlaanderen. Inmiddels is de populatie weer uitgegroeid tot meer dan veertig paren en ze breiden nog steeds uit", vervolgt Guy. "Met de nestbakken op koeltorens, kerktorens en schouwen hebben we de soort kunnen redden, maar de volgende stap is dat de vogels weer als vanouds gaan broeden in bomen. Het noodzakelijk kwaad van nestbakken en kunstnesten is maar een tijdelijke ingreep, die het mogelijk maakt dat een soort een moeilijke periode kan overbruggen of zich opnieuw kan vestigen in een gebied."

Grensoverschrijdende maatregelen

De beschermingsmaatregelen die Guy uitwerkt voor vogels blijven niet alleen tot Vlaanderen beperkt: "Momenteel zijn we bezig met een beschermingsplan voor lammergieren in Spanje en ondersteunen we projecten voor keizersarend, steenarend en sakervalk in Slowakije", verduidelijkt hij. "Maar ook tijdens de communistische periode in het voormalige Joegoslavië hebben we al stappen ondernomen om de zeearend van de ondergang te redden, door de nestbomen te beschermen tijdens grote kaalkappen. Die paar bomen die indertijd gered werden, staan nu nog altijd recht en vormden het begin van een aantal natuurreservaten."

Favoriet plekje

Natuurlijk kent Guy heel veel mooie plekjes, maar het Schietveld in Helchteren geniet toch wel de voorkeur: "Het is niet alleen één van die plekken waar vroeger nog grauwe kiekendief voorkwam, maar het is bovenal een terrein met een grote verscheidenheid aan biotopen en een overvloed aan vogels."

Guy Robbrecht zou graag de vrijwilligers van de Paddenstoelenwerkgroep uit Weert willen aanwijzen voor het volgende interview.